

Dinsdag 16 juli 1918 – ochtendeditie

Het rantsoen der Belgische geïnterneerden.

Het Belgisch plaatsvervangend kamerlid voor Charleroi, Victor Ernest, deelt aan het Belgisch Dagblad mede, een telegram te hebben ontvangen van minister Vandervelde, waarin deze meldt, dat de Belgische regering dringende stappen bij de Nederlandse regering heeft gedaan om te verkrijgen, dat het rantsoen brood, vlees en aardappelen der Belgische geïnterneerden zal worden verhoogd. Het Amerikaanse Rode Kruis heeft zich in beginsel bereid verklaard een in Engeland op te richten instelling, welke de geïnterneerden pakjes zal toezenden, te steunen.

Nederlandse Vereniging te Brussel.

Onze correspondent schrijft:

Zoeven verscheen het jaarverslag over 1917 van bovenstaande vereniging. Er blijkt uit, dat de vereniging zich in het afgelopen jaar, het 11^e sedert de oprichting, ondanks de oorlogstoestand, in toenemende bloei bevond. Het aantal leden nam met 5% toe en bedraagt nu 83, de buitenleden vermeerderden met 7 en zijn nu 57 sterk; bovendien telt de vereniging een erevoorzitter en drie ereleden, onder deze laatsten onze minister-resident de heer M. van Vollenhoven.

De clublokalen bleven in het afgelopen jaar een welkom oord van samenkomst voor de in Brussel gevestigde landgenoten, waar ook vele Nederlanders uit geheel België dikwijls samenkomen om gemeenschappelijke belangen te bespreken. Vele uit Nederland officieel afgevaardigde landgenoten of andere, die wegens persoonlijke redenen in België moest zijn, vonden in de club een

gastvrij onthaal en de uit ons land afgevaardigde heren bij de Spaans-Nederlandse commissie traden allen als lid toe.

Het behoeft niet nadrukkelijk verzekerd, dat vooral in deze tijden de club als plaats van samenkomst voor Nederlanders in den vreemde van groot nut is, ter versterking van de nationale banden.

Londen, 15 juli. Officieel avondbericht: Het hele aantal gevangenen bij de verrichting van gisteren in het hooggelegen bos (bij Dikkebus) bedraagt 328.

Londen, 15 juli. We hebben de nabijheid van de opslagplaatsen van Roeselare, alsmede Waasten, Bapaume en de dokken van Brugge gebombardeerd, terwijl we eveneens mijnvissers bij Zeebrugge hebben beschoten.

We vernielden negen vijandelijk vliegtuigstoelstellen en missen er zelf vijf.

Kopenhagen, 15 juli. Naar aanleiding van de rede van Graaf Hertling wordt de Berlijnse correspondent van Politiken van goed ingelichte, gezaghebbende, politieke zijde medegedeeld, dat de verklaring van Hertling nopens het Belgische vraagstuk door elke ingewijde als vanzelfsprekend moet worden beschouwd. Men dient er slechts aan te herinneren dat ook Bethmann Hollweg België reeds als een pand heeft gekenschetst. Duitsland is dus voornemens België als een voorwerp te gebruiken. Daarmee is het uitgesloten dat Duitsland België wenst te behouden. Intussen geldt als volstreekte voorwaarde voor het teruggeven van België, dat Duitsland zijn overzeese koloniën worden teruggegeven en dat het een ongestoorde verbinding met deze krijgt. Het lot van België is daarvan afhankelijk.

Havre, 15 juli. De Belgische regering heeft besloten twee commissies te vormen, die belast zijn met de studie van de vraagstukken nopens de in België gebruikelijke talen, het kiesrecht en de

grondwetsherziening. De commissies zullen uit 21 leden worden samengesteld, waarvan twee derde na de oorlog zullen worden benoemd uit personen, die tijdens de gehele duur der vijandelikheden in het land zijn gebleven. Het andere derde zal binnenkort door de regering worden aangewezen en de sectie van voorbereiding vormen, welke volledige documentatie over de vraagstukken zal moeten verzamelen en de besluiten voorbereiden, waarover de voltallige commissie zich zal moeten uitspreken. De regering laat het aldus aan de meerderheid van het land over om het toekomstige parlement in te lichten.

Havre, 15 juli. Het Belgische koloniale leger is thans definitief gevormd. Generaal Molitor, die Rwanda en Burundi veroverd heeft, is tot opperbevelhebber benoemd.

De al-Duitse pers over Hertling's verklaringen.

De al-Duitse pers is zeer ontevreden over de aanvullende verklaring van de rijkskanselier nopens België. In de Deutsche Tageszeitung sluit graaf Reventlow zich bij het antwoord aan, dat graaf Westarp in de Rijksdag heeft gegeven en betreurt de verklaring in haar geheel. De Post noemt de woorden van herdenking allesbehalve gelukkig, terwijl in de Deutsche Zeitung "in het belang der Duitse toekomst" een scherp protest tegen het beschouwen van België als pand aangetekend wordt. Het blad zegt onder andere: elke regering, die de oorlog zegevierend wil eindigen, moet het bij het sluiten van de vrede als één der voornaamste doeleinden beschouwen dat België politiek, militair en economisch vast in onze handen blijft. Indien de verklaring van Graaf Hertling inderdaad beduidt dat men volkomen van België wil afzien, zouden alle partijen, die naar de Duitse vrede streven, een scherpe houding van strijd tegenover de regering van graaf Hertling moeten aannemen. Evenwel blijft de mogelijkheid nog steeds bestaan, dat graaf Hertling de woorden nopens de

noodzakelijke waarborgen ook op België wil zien betrekken, doch we moeten toegeven dat onze hoop hieromtrent nog slechts gering is.

De Kreuzzeitung ziet in het afzien van België een "oorlogsverklaring van de kanselier" en zegt: heeft de oorlogspolitieke toestand zich zo gewijzigd dat het aanbeveling verdient de terughoudendheid ten opzichte van het Belgische vraagstuk, hetwelk toch slechts een deel van onze oorlogsdoeleinden in het westen vormt, meer of minder op te geven, of niet? We kunnen ook bij rijp overleg het tijdstip niet gunstig achten. Het wellicht onmiddellijk aanstaande militaire offensief wordt door een uitgesproken defensieve handelswijze in de politiek benadeeld. Op zijn minst had men toch het militaire resultaat moeten afwachten. De Engelsen en Fransen zullen thans ook in militair opzicht herademen bij het denkbeeld, dat iemand, die aan de overwinning gelooft, toch niet onmiddellijk voor de militaire verrichtingen vlagen van zwakte pleegt te tonen. Ons komt het voor dat de overeenstemming tussen de militaire en de politieke actie, waartoe zo vaak is aangespoord, weer eens niet aanwezig is.

Dinsdag 16 juli 1918 – avondeditie

Het rantsoen der geïnterneerden.

In ons ochtendblad hebben onze lezers gezien, dat de Belgische geïnterneerden niet tevreden zijn met het rantsoen brood, vlees en aardappelen, dat hun verstrekt wordt. De Belgische regering heeft bij onze regering dringend stappen gedaan, om verhoging van het rantsoen der geïnterneerden te verkrijgen.

Enige tijd geleden hebben wij dergelijke klachten vernomen van de Engelse geïnterneerden, die hier naar hun zin niet genoeg te eten schijnen te krijgen.

Die klachten zijn ons zeer wel verklaarbaar. Ook wij Nederlanders klagen veel over ons rantsoen, en dit is nog van te meer betekenis, omdat de Nederlanders op hun rantsoen moeten werken, terwijl daartegenover het grootste gedeelte van de geïnterneerden nu niet bepaald een lichamelijk of geestelijk bijster inspannende tijd doormaakt.

Intussen, daar gaat niets vanaf, de rantsoenen zijn hier te lande verre van ruim, en men zou ze graag heel wat groter ontvangen. Tegenover de Engelse en Belgische klachten mag er intussen op worden gewezen, dat de rantsoenen van de geïnterneerden niet kleiner zijn, dan die welke wij, Hollanders, zelf ontvangen. We delen hier te lande met onze vrijwillige en onvrijwillige gasten gelijk op.

De Nederlandse rantsoenen hadden zeer wel groter kunnen zijn. Onze regering heeft tijdig moeite gedaan, om de beschikbare levensmiddelen aangevuld te krijgen. Onze schepen – men schijnt dit in de thans klagende landen te vergeten – hebben in Amerikaanse havens beladen gelegen, klaar om hun vrachten, waar hier met verlangen naar uitgezien werd, naar huis over te brengen. Maar men heeft aan die schepen, ondanks de dringende stappen van de Nederlandse regering, het uitvaren belet, zodat de lading verrotte en ten slotte weer moest worden gelost. Eindelijk heeft men ons onze schepen geheel afhandig gemaakt. Ook uit onze koloniën hadden we kostbare aanvulling van onze rantsoenen kunnen verkrijgen, doch alweer van dezelfde kant, waar men onze graanaanvoeren verhinderde, heeft men ook belet, dat ons van onze koloniale producten, die bijvoorbeeld voor de vetvoorziening van veel waarde kunnen zijn, het nodige bereikt.

De geïnterneerden en hun regeringen, die nu het ogenblik gekomen schijnen te achten, om dringende stappen te doen, zullen dit, hopen wij, willen overwegen. Het zal van de winter hier te lande nog wel

erger worden; de rantsoenen zullen dan wellicht nog sterker worden verkleind en Hollanders zowel als geïnterneerden zullen moeten leren, de buikriem nog wat meer toe te halen.

Dit is niet plezierig, integendeel, maar dat zijn nu eenmaal de vruchten van de uithongeringpolitiek, die van de zijde der thans klagende entente gevoerd wordt. De uithongeringpolitiek heeft ons altijd weinig menselijk geleden, doch ze schijnt met de humanitaire opvattingen van de entente verenigbaar te zijn. Des te meer verwondert het ons daarom, dat het juist telkens de geallieerden zijn, welke tegen de resultaten van die politiek in verzet komen. Het schijnt, dat het mooie er af is, wanneer ze zelf de dupe dreigen te worden. Gewoonlijk acht men een doel verhevener, naarmate men er ook zelf voor weet te lijden. Dat schijnt in dit geval echter niet op te gaan. Nederland moet zich goedwillig uit laten hongeren, maar behoort de ententegenoten van het beetje dat het heeft te koesteren. Doen wij het niet, dan lopen we zeker gevaar, binnenkort bij het ras der barbaren te worden ingedeeld.

Er worden nu, schijnt het, plannen gemaakt, om de geïnterneerden van Engeland uit te goed te gaan doen. Dat is goed voor ons, maar wij moeten tevoren de toestand, die daardoor geschapen zal worden, zuiver beschouwen.

Hier in Nederland zijn wij, dank zij de maatregelen der entente, genoodzaakt als het ware één menage te houden. Alle invoeren en de gehele productie van het land wordt beschouwd als een geheel, dat zoveel mogelijk gelijkmatig over alle monden, die van vreemdelingen, zowel als van landgenoten, verdeeld wordt. De Nederlandse politiek is er op gericht, dat allen zonder onderscheid gelijk rantsoen krijgen, en dat niemand zich boven de ander kan bevoordelen. Wie aardappelen kweekt, peulvruchten, mag daarvan voor eigen gebruik het noodzakelijke afhouden, doch wordt dan van

het rijksrantsoen uitgesloten. Aan de graanproducent is zelfs dit niet veroorloofd; hij moet zijn gehele productie afstaan ten bate van het algemeen. Zover is het “gelijke monniken, gelijke kappen” hier tot stelsel verheven. Wie hier te lande in het schuitje zit moet goedschiks, kwaadschiks meevaren, of hij geïnterneerde is of niet. Dat is nu eenmaal de Nederlandse voedingspolitiek, waar we geen inbreuk op behoeven te dulden.

Wanneer dan nu over enige tijd de geïnterneerden, gelijk de aardappelen en peulvruchtenkwekers, buiten de publieke verstrekking om, een deel van hun rantsoen zullen ontvangen, dan kan daar tegenover, zonder dat een schijn van onbillijkheid zou worden begaan, het publieke rantsoen worden ingekort. We leven, gelijk gezegd, uit import, en al wat er in komt op welke manier ook, door invoer of eigen productie, wordt, volgens de regel: gelijke rechten voor allen, eerlijk gerantsoeneerd.

En indien dit niet zo gebeurt, indien aan de geïnterneerden nog boven het hun van elders toegezonden rantsoen de volle publieke Nederlandse verstrekking, waaraan wij, naar het oordeel der geassocieerden, genoeg hebben, zal worden toegemeten, dan zal dit moeten worden beschouwd als een buitengewone gunst, die de geallieerden eigenlijk niet hebben verdiend.

Het zal wel zo gaan, en we zullen er ons niet tegen verzetten, maar daarom juist leek het ons gewenst, de positie van tevoren duidelijk te maken. We moeten door onze goedertierenheid niet het gevaar lopen, achteraf, wanneer de geïnterneerden naar hun haardsteden terugkeren, te worden bestempeld als een onmenselijk land, waar de geïnterneerden zouden verhongerd zijn, indien niet door Engeland daartegen gewaakt zou zijn. Gelijk men niet geschroomd heeft, van Duitsland en de uit dit land teruggekeerde Engelse krijgsgevangenen te verzekeren.